

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2560 ฉบับนี้เผยแพร่ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 ซึ่งในหมวด 6 ของรัฐธรรมนูญได้กล่าวถึงแนวนโยบายแห่งรัฐไว้ในมาตรา 76 ที่ได้บัญญัติให้รัฐต้องพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ต้องร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมฯ ซึ่งบทบัญญัติต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีความสำคัญต่อการบริหารงานภาครัฐที่นักรัฐประศาสนศาสตร์พึงตระหนักถึง จึงนำมาสู่การคัดเลือกบทความจากงานวิจัยที่ให้ข้อเสนอในการพัฒนางานของภาครัฐและจุดประกายความคิดในการพัฒนาผลงานวิชาการให้สอดคล้องกับประเด็นสำคัญเหล่านี้ ผ่านห้วงบทความจากนักวิชาการชาวไทยและต่างประเทศ ดังนี้

เริ่มด้วยบทความแรก เพื่อจุดประกายค้นหาวิธีคิดนโยบายสาธารณะที่สมดุล ยั่งยืน โดยการศึกษากรอบในการจำแนกรูปแบบวิธีคิดนโยบายที่นำไปสู่การกำหนดขอบเขต เนื้อหา การพัฒนา และการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติของบทความเรื่อง **วาทกรรมประเภทของการคิดเชิงนโยบาย** โดย Lee, Hae Young นักวิชาการจากสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งได้จำแนกวิธีคิดนโยบายเป็น 5 รูปแบบ และเสนอว่าควรมีการพัฒนาวิธีคิดอย่างมีระเบียบวิธี รวมทั้งควรศึกษาเปรียบเทียบหาวิธีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

บทความที่สอง เพื่อจุดประกายชวนให้คิดถึงสภาวะการณ์การบริหารราชการอย่างมีส่วนร่วมในปัจจุบัน เพื่อค้นหาปัจจัยและสร้างแบบจำลองของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ประสบความสำเร็จจากโครงการที่ได้รับรางวัลจากสำนักงาน ก.พ.ร. เรื่อง **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ประสบความสำเร็จในประเทศไทย** โดย ปิ่นจุฑา ยาดตรา ซึ่งพบว่า แนวคิดการบริหารราชการอย่างมีส่วนร่วมที่สำนักงาน ก.พ.ร. นำมาประยุกต์ใช้แตกต่างไปจากหลักการและทฤษฎีของประเทศตะวันตกที่เป็นต้นแบบ กล่าวคือ จุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมมิได้เกิดจากความต้องการของชุมชนโดยแท้ แต่เริ่มจากแนวความคิดของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งถูกผลักดันด้วยนโยบายของรัฐบาล ภาครัฐจึงเข้าหาชุมชนและคัดเลือกชุมชนเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

บทความที่สาม เป็นกรณีศึกษาจากบังกลาเทศเกี่ยวกับนโยบายโควตาในการรับบุคลากรเพื่อเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนโดยเฉพาะในสำนักงานข้าราชการพลเรือนบังกลาเทศว่าสอดคล้องกับหลักความเท่าเทียมในโอกาสและหลักประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เรื่อง **รูปแบบโควตากับหลักความสามารถในการสรรหาข้าราชการพลเรือนของประเทศบังกลาเทศ: ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงและปฏิรูป** โดย Jannatul Ferdous ซึ่งพบว่า การสรรหาข้าราชการพลเรือนของบังกลาเทศไม่ได้ให้ความสำคัญกับความสมารถ ตำแหน่งส่วนใหญ่ถูกสงวนไว้สำหรับกลุ่มคนพิเศษผ่านระบบโควตา นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการขจัดสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการจ้างงานและเพื่อธรรมาภิบาลที่ดีขึ้นของประเทศ

บทความที่สี่ เป็นผลจากการศึกษาเพื่อจุดประกายแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณเพื่อใช้ในการออกแบบมาตรการต่างๆ ในรูปแบบงาน โครงการ รวมทั้งการจัดบริการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เรื่อง **งบประมาณที่คำนึงถึงมิติหญิงชาย (Gender Responsive Budgeting): เครื่องมือในการขับเคลื่อนความเท่าเทียมในการบริหารการพัฒนา** โดย **ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ** ซึ่งพบว่า กระบวนการ GRB ช่วยให้เกิดความคุ้มค่าในการจัดสรรและบริหารงบประมาณ สนับสนุนให้เกิดการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล สร้างความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และธรรมาภิบาล จึงควรให้ความรู้ ความเข้าใจ ซึ่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ ควบคู่กับการสร้างกลไก เพื่อสร้างความเป็นสถาบันในการทำ GRB

บทความที่ห้า เป็นกรณีศึกษาปัญหาของกระบวนการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง **กระบวนการการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ถอดบทเรียนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และเทศบาลเมืองบัวขาว** โดย **กตัญญู แก้วหานาม และ พิมพิลชิต แก้วหานาม** ซึ่งพบว่า เทศบาลเมืองทั้งสองแห่งมีปัญหาการ “ไม่รู้ไม่กล้า ไม่สนใจ” โดยในเทศบาลเมืองบัวขาวจะมีปัญหามากกว่าเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่มีการจัดตั้งอาสาสมัครร่วมตรวจสอบการบริหารงาน โดยกรณีนี้ที่ผู้นำชุมชนหรือกรรมการชุมชนไม่รู้บทบาทของตนเองจะส่งผลถึงความไม่กล้าหรือไม่รับรู้ถึงการเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น การอบรมและการให้ความรู้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากประชาชนไม่มีความรู้ จนไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความไม่สนใจในที่สุด ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองหรือความเป็นภาคพลเมืองที่มีความเข้มแข็ง

ห้าบทความจากงานวิจัยข้างต้น เป็นตัวแทนความพยายามในการใช้องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สถานการณ์ สำรวจปัญหา เพื่อนำมาสู่ข้อเสนอในการยกระดับคุณภาพการบริหารราชการ การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งมิติ นโยบาย งาน เงิน คน และกลไกให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญข้างต้น

นอกเหนือจากการบริหารจัดการภาครัฐแล้ว ภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งจะเป็นอีกหนึ่งภาคสำคัญที่จะช่วยสร้างสมดุลในการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงขอส่งท้ายวารสารฉบับนี้ด้วยปกิณกะวิจัยเรื่อง **แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชนที่มีขีดสมรรถนะสูงในการพัฒนาชุมชน** โดย **สุพัตรา ยอดสุรางค์** ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญขององค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จ และได้อธิบายความหมาย หลักการ องค์ประกอบ ลักษณะผู้นำองค์กร รวมทั้งการส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงอีกด้วย

ท้ายนี้ ดิฉันขอขอบคุณผู้วิจัยและคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การจัดทำวารสารครั้งนี้สำเร็จด้วยดี และหวังว่าผลงานที่คัดสรรมานำเสนอในฉบับนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้มีการนำองค์ความรู้ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์มาสานต่อในการแสวงหาแนวทางการพัฒนาการบริหารภาครัฐให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งของสังคม เพื่อบริหารการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืนสืบต่อไป

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์
บรรณาธิการ